



Vleermuisonderzoek De Ruijterkade 5 te Amsterdam

Nader onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

17 oktober 2023

Kenmerk R005-1291268RNR-V01-efm-NL

Verantwoording

Titel	Vleermuisonderzoek De Ruijterkade 5 te Amsterdam
Opdrachtgever	Gemeente Amsterdam
Projectleider	Paul Lammers
Auteur(s)	Raoul Ratnavel
Tweede lezer	Vincent Wisgerhof
Kenmerk	R005-1291268RNR-V01-efm-NL
Aantal pagina's	10
Datum	17 oktober 2023
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

TAUW bv
Australiëlaan 5
Postbus 3015
3502 GA Utrecht
T +31 30 28 24 82 4
E info.utrecht@tauw.com

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding en doel onderzoek	4
1.2	Leeswijzer	4
2	Plangebied en beoogde ontwikkeling	4
2.1	Plangebied	4
2.2	Beoogde ontwikkeling	5
3	Relevante soorten en mogelijke effecten en verbodsbepalingen	5
4	Onderzoeksmethode	7
5	Resultaten	8
5.1	Resultaten	8
5.2	Effecten en verbodsbepalingen	8
6	Vervolgstappen	9
6.1	Conclusie	9
6.2	Overige maatregelen	9
7	Conclusie	9
7.1	Aanleiding	9
7.2	Conclusie	9
8	Literatuur	9

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel onderzoek

Gemeente Amsterdam is van plan om het kantoorpand en de omliggende infrastructuur aan de Ruijterkade 5 in Amsterdam te herinrichten. Idverde Advies heeft deze plannen reeds getoetst aan de Wet natuurbescherming in een natuurtoets (Idverde Advies, 2023). De natuurtoets concludeert dat negatieve effecten op gebouwbewonende vleermuizen niet met zekerheid zijn uitgesloten.

TAUW heeft daarom soortgericht onderzoek uitgevoerd om de functie van het plangebied voor gebouwbewonende vleermuizen te bepalen. Deze rapportage doet verslag van het soortgericht onderzoek en geeft antwoord op de vraag of een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig is.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 volgt een overzicht van het plangebied en de beoogde ontwikkeling. In de navolgende hoofdstukken staan de details en de resultaten van het ecologisch onderzoek. In hoofdstuk 3 volgt eerst een samenvatting van de conclusies uit de natuurtoets. In hoofdstuk 4 is de onderzoeksmethode uitgewerkt, waarna in hoofdstuk 5 de resultaten van het onderzoek zijn behandeld. Aan de hand van de resultaten is een effectbeoordeling uitgevoerd. In hoofdstuk 6 'vervolgstappen' is aangegeven of mitigerende maatregelen van toepassing zijn, of een ontheffing nodig is en onder welke voorwaarden een ontheffing redelijkerwijs verleend kan worden. Tot slot vat hoofdstuk 7 alles in een conclusie samen.

2 Plangebied en beoogde ontwikkeling

2.1 Plangebied

Figuur 2.1 toont de ligging van het plangebied. Het gaat om het kantorencomplex gelegen aan De Ruijterkade 5 te Amsterdam. Het plangebied is gesitueerd langs het IJ in het noordwesten van het centrum van Amsterdam. Binnen de grenzen van het onderzoeksgebied is enkel bebouwing en verharding aanwezig. Groenstructuren ontbreken volledig.



Figuur 2.1 Ligging plangebied (globaal begrensd met rode contour)

2.2 Beoogde ontwikkeling

De beoogde ontwikkeling betreft de herinrichting van het kantoorpand en de directe omgeving van De Ruijterkade 5 te Amsterdam binnen het plangebied zoals weergegeven in figuur 2.1. De exacte nieuwe inrichting is nog niet bekend waardoor een worst-case scenario aangehouden wordt. Dit houdt in dat alle bebouwing binnen het plangebied gesloopt wordt.

3 Relevante soorten en mogelijke effecten en verbodsbepalingen

In de natuurtoets is op voorhand niet uitgesloten dat vleermuizen in het plangebied voorkomen en dat negatieve effecten op vleermuizen tot een overtreding van verbodsbepalingen leidt (idverde Advies, 2023). Uit de natuurtoets is gebleken dat het aangrenzende pand wel geschikte invliegopeningen heeft voor vleermuizen. Met name de gevel naar het dak, op de grens van het plangebied is in potentie geschikt voor gebouwbewonende vleermuizen (zie figuur 3.1). In tabel 3.1 zijn de soortfunctie-combinaties opgenomen die mogelijk aanwezig zijn. De beoogde ontwikkelingen binnen het plangebied resulteren mogelijk in verstoring van aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen. Dit is in overtreding met de verbodsbepalingen uit artikel 3.5. De aanwezigheid van boombewonende soorten en essentiële vliegroutes/foerageergebied is uitgesloten binnen het plangebied, omdat het aanwezige groen beperkt is. Bovendien ontbreekt het aan opgaande begroeiing. Het IJ, wat gelegen is tegenover het plangebied, kan mogelijk wel

een essentiële vliegroute of foerageergebied zijn voor diverse vleermuizen. Tijdens de realisatie- en gebruiksfase is het niet toegestaan dat hier extra licht op valt. Aanbevelingen volgen in paragraaf 6.1.

De omgeving van het plangebied is vrij sterk verlicht. Gewone grootoorvleermuis en meervleermuis zijn lichtschuwe vleermuissoorten (EUROBATS, 2018). Gelet op de verlichting en de stedelijke omgeving kan de aanwezigheid van deze soorten uitgesloten worden. Tweekleurige vleermuis kan uitgesloten worden op basis van de hoogte van het gebouw. De soort komt enkel in hoogbouw voor, met name in gebouwen die hoger zijn dan 8 verdiepingen.



Figuur 3.1 Locatie van potentieel geschikte invliegopeningen

Tabel 3.1 Mogelijk aanwezige soortfunctiecombinaties in het plangebied en in de bovenliggende woningen

Type functie	Vleermuissoorten
Zomerverblijf in gebouw	Gewone dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger
Paarverblijf in gebouw	Gewone dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger
Kraamverblijf in gebouw	Gewone dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, en laatvlieger
Winterverblijf in gebouw	Gewone dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger

Type functie	Vleermuissoorten
Massawinterverblijf in gebouw	Gewone dwergvleermuis
Verblijfplaatsen in bomen	Niet relevant. Bomen blijven behouden en er treedt geen verstoring nabij bomen op
Essentieel foerageergebied	Uitgesloten
Essentiële vliegroute	Uitgesloten

4 Onderzoeksmethode

Het vleermuizenonderzoek is uitgevoerd conform het Vleermuizenprotocol 2021 van het Netwerk Groene Bureaus (NGB, 2021). Dit is gedaan met behulp van een batdetector (type: Petterson D240X). Een batdetector is een apparaat dat ultrasone geluiden, die een vleermuis maakt, omzet in voor de mens hoorbare tikkende geluiden. Aan de hand van het ritme en de frequentie kan worden bepaald om welke vleermuissoort het gaat. Voor het determineren van soorten wordt daarnaast gebruik gemaakt van opnameapparatuur en speciale software voor het analyseren van vleermuisgeluiden.

Om verblijfplaatsen in kaart te brengen hebben ervaren ecologen door het plangebied gelopen en gepost. Bij het rondlopen is gekeken naar vleermuisactiviteit en vleermuisgedrag. In totaal zijn 5 bezoeken uitgevoerd in de periode mei tot en met september. 3 bezoeken zijn uitgevoerd in het voorjaar en 2 in het najaar.

Meerdere bezoeken zijn nodig, omdat vleermuizen gebruik maken van een netwerk van verblijfplaatsen met bijbehorende foerageergebieden en routes tussen deze plekken. Door de bezoeken te spreiden wordt een beter beeld verkregen van de aanwezigheid van vleermuizen in het plangebied en hiermee de betekenis van het plangebied voor vleermuizen. In tabel 4.1 zijn de data en weersomstandigheden van de veldbezoeken weergegeven. Het veldwerk is sterk weersafhankelijk en is alleen bij gunstige weersomstandigheden uitgevoerd. Dit houdt voor vleermuizen in dat er geen of weinig neerslag is en niet te veel wind.

Tabel 4.1 Data, focus/doel en weersomstandigheden per veldbezoek

Bezoek	Datum en tijd bezoek	Focus/doel	Weersomstandigheden
Voorjaarsbezoek	19 juni 2023, 22:03 – 0:33	Zomer- en kraamverblijfplaatsen in gebouwen	21°C, droog, bewolkt, wind 2 Bft
Voorjaarsbezoek	24 juni 2023, 2:18 – 5:18	Zomer- en kraamverblijfplaatsen in gebouwen	14°C, droog, onbewolkt, wind 1 Bft
Voorjaarsbezoek	10 juli 2023, 22:00 – 0:30	Zomer- en kraamverblijfplaatsen in gebouwen	20°C, droog, halfbewolkt, wind 1 Bft

Bezoek	Datum en tijd bezoek	Focus/doel	Weersomstandigheden
Najaarsbezoek	18 augustus 2023, 0:00 – 2:00	Paar- en winterverblijfplaatsen in gebouwen	16°C, droog, halfbewolkt, wind 3 Bft
Najaarsbezoek	8 september 2023, 0:00 – 2:00	Paar- en winterverblijfplaatsen in gebouwen	20°C, droog, halfbewolkt, wind 2 Bft

5 Resultaten

5.1 Resultaten

Gedurende het 1^e onderzoek zijn geen vleermuizen op het dakniveau waargenomen nabij de potentieel geschikte invliegopeningen. Op een lager niveau is vanaf 22:45 een enkele foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen aan de zuidzijde van het plangebied.

Tijdens het 2^e bezoek zijn geen vleermuizen waargenomen die nabij het dak vlogen. Wel is een enkele foeragerende gewone dwergvleermuis aan de zuidzijde van het plangebied waargenomen.

Gedurende het 3^e (en tevens laatste) voorjaarsbezoek zijn om 22:30 twee gewone dwergvleermuizen foeragerend waargenomen nabij de 4^e verdieping. Uitvliegers of verblijfplaatsen zijn gedurende alle voorjaarsbezoeken niet aangetroffen.

Bij het 4^e bezoek zijn enkel 2 overvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Deze individuen vertoonden geen binding met het plangebied. Zwermende of baltsende vleermuizen zijn bij dit veldbezoek niet waargenomen.

Tijdens het 5^e bezoek, wat ook het laatste was in de reeks van onderzoeken, waren geen vleermuizen waargenomen binnen het plangebied en in de directe omgeving ervan. Ook bij dit bezoek zijn geen zwermende of baltsende vleermuizen waargenomen in of nabij het plangebied. Aanvullend zijn de potentieel geschikte verblijfplaatsen op het dak nader geïnspecteerd op mogelijke uitwerpselen van vleermuizen. Hier zijn geen uitwerpselen aangetroffen.

Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet vastgesteld binnen het plangebied. De aanwezige verlichting in en rondom het plangebied kan hier een mogelijke verklaring voor zijn.

5.2 Effecten en verbodsbepalingen

De voorgenomen werkzaamheden zijn niet in overtreding met de Wet natuurbescherming. Overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.5 bij uitvoer van de werkzaamheden is niet aan de orde.

6 Vervolgstappen

6.1 Conclusie

Uit het nader onderzoek blijkt dat het voorkomen is uitgesloten van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen in het plangebied en binnen de invloedssfeer van het voornemen. Negatieve effecten en vervolgstappen zoals het aanvragen van een ontheffing is niet nodig voor vleermuizen. Wel is het van belang dat er geen extra licht uitstrooit over het IJ. Om dit te waarborgen dient er gehouden te worden aan de volgende maatregelen:

- Werkzaamheden tussen zonsopkomst en zonsondergang uitvoeren
 - o Indien dit niet mogelijk is de benodigde verlichting zo afstellen dat enkel het werkterrein verlicht wordt

6.2 Overige maatregelen

In het kader van de zorgplicht dienen er enkele aanvullende maatregelen genomen te worden, om schade aan niet beschermde soorten te voorkomen. Deze maatregelen bestaan uit:

- Tijdens het bouwrijp maken van het terrein de werkzaamheden vanuit 1 richting uitvoeren. Hierdoor kan aanwezige fauna het gebied tijdig ontvluchten
- Werkzaamheden uitvoeren buiten het broedseizoen (maart t/m augustus)
 - Indien dit niet mogelijk is, dient de initiatiefnemer een broedvogelcontrole te laten uitvoeren voorafgaand de start van de werkzaamheden

7 Conclusie

7.1 Aanleiding

Gemeente Amsterdam is van plan om het kantoorpand en de omliggende infrastructuur aan de Ruijterkade 5 te Amsterdam her in te richten. /dverde Advies heeft een natuurtoets uitgevoerd, gevolgd door een nader onderzoek door TAUW naar verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen.

7.2 Conclusie

Afwezigheid van verblijfplaatsen en/of andere essentiële functies voor van vleermuizen is binnen het plangebied en de directe omgeving bevestigd. Het nemen van vervolgstappen is niet nodig, afgezien van de maatregelen uit de zorgplicht.

8 Literatuur

EUROBATS, 2018. Guidelines for conservation of bats in lighting projects. EUROBATS Publication Series No. 8.

/dverde Advies, 2023. Quickscan Natuur De Ruijterkade 5, Amsterdam. Rapportage met kenmerk AI 2019-0671 P1-108.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging, 2021. Vleermuisprotocol 2021, januari.